

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 73/18
V Lucemburku dne 31. května 2018

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-68/17
IR v. JQ

Podle generálního advokáta Watheleta brání zákaz diskriminace na základě náboženského vyznání tomu, aby byl primář katolík v katolické nemocnici propuštěn z důvodu rozvodu a opětovného uzavření manželství

Požadavek, aby primář katolík dodržoval posvátnost a nerozlučnost manželského svazku podle učení katolické církve nepředstavuje skutečný profesní požadavek, a tím spíše nepředstavuje ani podstatný a odůvodněný profesní požadavek.

Od roku 2000 do roku 2009 byl JQ, vyznáním katolík, primářem interního oddělení katolické nemocnice v Düsseldorfu, Německo. Provozovatelem této nemocnice je společnost IR, společnost s ručením omezeným založená podle německého práva, která podléhá dohledu katolického arcibiskupa z Kolína nad Rýnem. Když se společnost IR dozvěděla, že JQ po rozvodu se svou první ženou podle německého občanského práva uzavřel znovu manželství, avšak jeho první manželství, uzavřené podle katolického ritu, nebylo prohlášeno za neplatné, vypověděla jeho pracovní smlouvu.

Podle společnosti IR porušil JQ uzavřením manželství, které je podle kanonického práva neplatné, kvalifikovaným způsobem své povinnosti vyplývající z jeho pracovního poměru. Kanonické právo totiž stanoví, že manželství katolíka, který je vázán dřívějším manželským svazkem, je neplatné. Dále podle pravidel katolické církve v Německu musí být osobní život zaměstnanců církve, kteří vykonávají vedoucí funkce, jako jsou primáři, veden v duchu zásad katolického učení, pokud jde o víru a morálku. Uzavření manželství, které je s ohledem na jeho pojetí z pohledu víry a právního řádu katolické církve neplatné, je proto považováno za hrubé porušení povinnosti loajality, což v projednávaném případě odůvodňovalo propuštění JQ.

JQ má za to, že jeho propuštění je v rozporu se zásadou rovného zacházení, protože podle dotčených církevních pravidel by rozvod a nový sňatek vedoucího zaměstnance protestantského vyznání nebo bez vyznání, neměl žádný vliv na jeho pracovní poměr se společností IR.

Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo), kterému byla věc předložena k rozhodnutí, si klade otázku, zda německá koncepce církevního práva na sebeurčení, která umožňuje katolické církvi vyžadovat od svých zaměstnanců různou míru loajality v závislosti na jejich vyznání, třebaže zastávají obdobné funkce, je v souladu s unijním právem, a konkrétně se zákazem jakékoli diskriminace na základě náboženského vyznání, který je zakotven zejména ve směrnici o rovném zacházení v zaměstnání a povolání¹. V této souvislosti požádal Soudní dvůr o výklad směrnice.

Ve stanovisku z dnešního dne generální advokát Melchior Wathelet nejprve uvádí, že propuštění JQ by bylo zjevně protiprávní z důvodu přímé diskriminace na základě náboženského vyznání, pokud by se na církve a organizace, jejichž etika je založena na náboženském vyznání, nevztahoval **zvýhodněný právní režim jak podle německého ústavního práva, tak podle směrnice.**

¹ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16).

V této souvislosti musí Bundesarbeitsgericht nejprve ověřit, zda je společnost IR skutečně soukromou organizací, jejíž etika je založena na náboženském vyznání. Pouhá skutečnost, že společnost IR podléhá dohledu katolického arcibiskupa v Kolíně nad Rýnem a předmětem její činnosti je plnit poslání sdružení Caritas, v tomto ohledu nestačí. Naopak je třeba ověřit, zda praxe nemocnic provozovaných společnostmi IR zapadá do učení katolické církve, pokud jde o poskytování jejích služeb způsobem odlišným od služeb běžně poskytovaných veřejnými nemocnicemi. Pokud bude zejména zjištěno, že na rozdíl od veřejných nemocnic neprovádějí nemocnice provozované společnostmi IR v souladu s katechismem katolické církve potraty ani nepodávají pilulku „po styku“, společnost IR by mohla být kvalifikována jako soukromá organizace, jejíž etika je založena na náboženském vyznání.

Poté generální advokát připomíná, že podle směrnice rozdíl v zacházení na základě náboženského vyznání či víry určité osoby nepředstavuje diskriminaci, pokud z povahy dotyčných pracovních činností nebo z podmínek jejího výkonu vyplývá, že náboženské vyznání nebo víra osoby představuje podstatný, legitimní a odůvodněný profesní požadavek se zřetelem k etice organizace.

Podle generálního advokáta je nutno v souvislosti s dotčeným důvodem propuštění z objektivního hlediska pracovní činnosti církevního zaměstnavatele, v projednávaném případě poskytování zdravotnických služeb, posoudit, zda situace, v nichž se nachází zaměstnanci katolického vyznání na straně jedné a zaměstnanci jiného vyznání nebo bez vyznání na straně druhé, jsou srovnatelné.

Generální advokát zdůrazňuje, že v **projednávaném případě dotčeným požadavkem není příslušnost k určitému náboženskému vyznání², nýbrž souhlas se zvláštním přesvědčením katolické církve**, konkrétně s pojetím manželství tak, jak je vymezeno učením a církevním právem katolické církve, což zahrnuje dodržení formy církevního sňatku a **posvátnost a nerozlučitelnost manželského svazku**.

Generální advokát považuje za zjevné, že takovéto přesvědčení nepředstavuje v projednávané věci profesní požadavek, a tím spíše nepředstavuje podstatný a odůvodněný profesní požadavek.

Zprvce tento požadavek **nijak nesouvisí s profesní činností společnosti IR ani JQ**, která spočívá v **poskytování zdravotnických služeb a péči o nemocné**. Důkazem v tomto směru je, že příslušnost ke katolické církvi není podmínkou přijetí na místo primáře interního oddělení a společnost IR přijímá na místa odpovědného zdravotnického personálu i osoby jiného než katolického vyznání a světuje takovým osobám funkce vedoucích zaměstnanců. Kromě toho nemá sporný požadavek žádnou souvislost s administrativními úkoly, které JQ plní jako primář daného oddělení, jelikož se týká jeho soukromého a rodinného života. **Nejedná se tedy o skutečný profesní požadavek.**

Navíc **není** dodržení pojetí manželství tak, jak je vymezeno učením a kanonickým právem katolické církve, **podstatným** profesním požadavkem, protože z důvodu významu profesní činnosti společnosti IR, tedy poskytování zdravotnických služeb, se nejeví jako nezbytné k tomu, aby společnost IR mohla projevat svoji etiku nebo uplatňovat své právo na autonomii. V tomto ohledu je třeba připomenout, že z pohledu pacientů a kolegů není *a priori* podmínkou, aby byl primář interního oddělení katolického vyznání, a tím méně je relevantní, že uzavřel neplatné manželství z pohledu učení a církevního práva katolické církve. Naproti tomu, pro tyto pacienty a kolegy je důležitá kvalifikace a lékařské dovednosti primáře, jakož i jeho dobré organizační schopnosti.

Ze stejných důvodů není dotčený požadavek v **žádném případě odůvodněný**. Rozvod JQ a skutečnost, že poté uzavřel občanský sňatek, nepředstavují žádné pravděpodobné ani závažné riziko zásahu do etiky společnosti IR nebo jejího práva na autonomii. Dále je třeba uvést, že

---

² Jak tomu bylo ve věci, v níž byl vydán rozsudek Soudního dvora ze dne 17. dubna 2018, Egenberger ([C-414/16](#)), viz tisková zpráva [č. 46/18](#)).

společnost IR vůbec neuvažovala o tom, že by JQ odvolala z funkce primáře interního oddělení, ačkoli by se na něj pak dotčený požadavek nevztahoval, a namísto toho jej bez dalšího propustila.

Pro případ, že by Bundesarbeitsgericht nemohl vyložit německé právo v souladu se směrnicí, generální advokát dále uvádí, že **zásada zákazu diskriminace na základě náboženského vyznání nebo víry představuje** s ohledem na dějinné souvislosti vzniku Evropské unie **základní ústavní hodnotu právního řádu Unie³**, kterou Soudní dvůr uznal jako **obecnou zásadu unijního práva**.

Podle generálního advokáta tato zásada přiznává jednotlivcům subjektivní právo, jehož je možné se dovolávat ve sporech mezi jednotlivci.

Proto v případě, že Bundesarbeitsgericht nebude moci vyložit použitelné vnitrostátní právo v souladu se směrnicí, bude povinen zajistit v rámci svých pravomocí soudní ochranu vyplývající pro jednotlivce z obecné zásady zákazu diskriminace na základě náboženského vyznání a **zaručit plný účinek** této zásady, **přičemž v případě potřeby upustí od uplatnění jakéhokoli odporujícího vnitrostátního ustanovení.**

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

---

³ Článek 21 Listiny základních práv Evropské unie nyní výslovně zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo přesvědčení. Projednávaný případ se však stal před tím, než vstoupila Listina v platnost, proto se na něj nepoužije.